

Verslag

Deelnemers

Jean Maebe (de Steltkluut)
Walter van Kerkhoven (de Steltkluut)
Rene Beiersbergen (Zeeuwse Landschap)
Martin Stroo (Waterschap Zeeuws Vlaanderen)
Rogier Kuil (Bouwdienst)
Robert Jentink (Meetinformatiedienst Zeeland)
Harrie van Gils (Projectbureau Zeeweringen)
Wilbur van Beijnen (Projectbureau Zeeweringen)

Afschrift aan

Piet Hengst
Joris Perquin
Piet Goosen

Verslag van

Overleg natuurwaarden in relatie tot ontwerp
dijkversterking in Saeftinghe.

Datum verslag

22 april 2004

Datum bespreking

6 april 2004

Nummer

PZDT-V-04100ontw

Opgemaakt door

Wilbur van Beijnen

Doorkiesnummer

0113-241376 / 06-41365344

Bijlage(n)

-

13:00 opening overleg in directieket in Walsoorden.

Na een voorstelronde wordt door Martin duidelijk gemaakt welke werkwijze door het projectbureau Zeeweringen wordt gevolgd om te komen tot een ontwerp voor een dijkversterking.

Martin gaat in op de doelstelling van dit informele overleg. Het Projectbureau werkt volgens een integrale benadering. Alle belangen die een rol spelen dienen zorgvuldig tegen elkaar te worden afgewogen. Alles wat deze middag wordt besproken wordt meegenomen bij de integrale afweging. Het is niet mogelijk om toe te zeggen dat aan alle wensen tegemoet zal worden gekomen.

Rogier voegt daaraan toe dat het zeer wenselijk is om zoveel mogelijk gegevens aan te leveren. Er wordt serieus mee omgegaan en kunnen een rol spelen bij de integrale afweging die het Projectbureau uiteindelijk maakt.

Door Wilbur wordt enige uitleg gegeven over de werkwijze van het Projectbureau Zeeweringen voor wat betreft Saeftinghe.

- Het projectbureau Zeeweringen is in het leven geroepen om de gezette steenbekleding van de dijken in Zeeland op de wettelijk vereiste sterkte te brengen. In de ontwerpen wordt in principe meegenomen de buitenberm en de taluds daarboven (exclusief de kruin) en beneden. Het gaat dus alleen om de beschermende toplaag van de dijk die dient te worden versterkt.
- Er zijn in theorie verschillende mogelijkheden om de verbetering te realiseren. Vaak worden zuilen toegepast al of niet in combinatie met gekantelde blokken.
- Voor Seaftinghe wordt gedacht aan een aantal alternatieven
  1. Bekleding van klei. Daarbij is het mogelijk de klei aan te brengen op het bestaande talud. Dit alternatief heeft als voordeel dat er relatief weinig grondverzet noodzakelijk is maar als nadeel dat de teen van de dijk een meter of 6 richting het schor verschuift. Daarnaast is het ook mogelijk om de dijk voor een deel af te graven om het mogelijk te maken de benodigde laag klei in te kassen in de dijk. Het huidige talud blijft dan zoveel mogelijk in tact. Voordeel hiervan is dat de teen van de dijk niet verschuift richting het schor, nadeel is het noodzakelijke grondverzet en het overschot aan zand. Het is tevens mogelijk de klei voor een gedeelte in te kassen.
  2. Bekleding van zuilen in combinatie met gekantelde blokken.
Er wordt bij dit alternatief zoveel mogelijk het bestaande talud gevolgd. Aan de onderzijde van het talud zal een 'teenconstructie' en 'kreukelberm' moeten worden gerealiseerd ter ondersteuning van de steenbekleding.
  3. Bekleding van breuksteen die in stroken wordt gepenetreerd.
Dit alternatief bestaat uit een bekleding van breuksteen die voor een deel (in stroken) aan elkaar worden 'gekleefd' door middel van gietasfalt. Ook bij dit alternatief is het noodzakelijk een teenconstructie en kreukelberm te realiseren.

Reacties op de verschillende alternatieven:

Algemene strekking:

- Het is wenselijk het verlies aan schor zoveel mogelijk te beperken. Daartoe dient de teen van de dijk zo min mogelijk te worden verschoven richting het schor.
- Een kleidijk heeft de voorkeur boven de zuilen of de breuksteen om een aantal redenen:
  - o Landschappelijk gezien is een kleidijk (met gras begroeid) het meest aantrekkelijk. Een dijk bekleed met betonzuilen of breuksteen past niet in de natuurrijke omgeving.
  - o Er broeden vogels op het groene talud. Bij het toepassen van een harde bekleding zullen de vogels niet meer op het talud broeden.

- o In de bestaande situatie overwinteren ganzen op het talud van de dijk. Bij het toepassen van zuilen of breuksteen is dat niet meer mogelijk.
- o Breuksteen is ook niet wenselijk omdat er mogelijk een struikvegetatie tot ontwikkeling komt ter hoogte van de overgang met het schor. Dat zou geen aantrekkelijke overgang zijn .
- o Zuilen verdienen de voorkeur boven breuksteen omdat zuilen nog wel mogelijkheden bieden voor vegetatie (door bijvoorbeeld de zuilen af te strooien met grond) en breuksteen niet.

Daarnaast kwamen nog een aantal specifieke zaken aan bod:

- Het is niet wenselijk een verharding aan te brengen op het buitentalud van de dijk. De recreanten zouden voor te veel verstoring zorgen.
- De locatie van schorverjonging ter hoogte van het 'vogeluitkijkpunt' wordt aantrekkelijk bevonden. Door de schorverjonging zouden meer vogels deze locatie bezoeken.
- Het gedeelte van het dijkvak ten oosten van Emmadorp is het meest van belang voor broedende vogels. Het is wenselijk hiermee rekening te houden bij de planning van de werkzaamheden. Daarnaast wordt de voorkeur uitgesproken om de uitvoering zo kort mogelijk te laten duren. Liever alles in 1 keer op de schop dan de werkzaamheden verspreiden over 2 jaar.
- Een vervolgspraak wordt door alle aanwezigen wenselijk geacht.
- Aansluitend op de vergadering is het dijkvak Hellegatpolder bezocht. Hier is reeds een aantal jaren gelden een groene dijk aangebracht. Zowel de vertegenwoordigers van de Steltkluut als het Zeeuwse Landschap prefereren deze oplossing boven een bekleding van zuilen of breuksteen.